Turkish Studies *Educational Sciences*

Volume 14 Issue 5, 2019, p. 2377-2396

DOI: 10.29228/TurkishStudies.29178

ISSN: 2667-5609

Skopje/MACEDONIA-Ankara/TURKEY

INTERNATIONAL
BALKAN
UNIVERSITY

EXCELLENCE FOR THE FUTURE
IBU.EDU.MK

Research Article / Araştırma Makalesi

Article Info / Makale Bilgisi

✍ *Received/Geliş:* 01.08.2019

✓ *Accepted/Kabul:* 15.10.2019

✍ *Report Dates/Rapor Tarihleri:* Referee 1 (26.08.2019)-Referee 2 (26.08.2019)- Referee 3 (17.08.2019)

This article was checked by turnitin.

KEMAN EĞİTİMİNDE EZBER YÖNTEMİNE DAYALI ÖĞRETİM PROGRAMININ ÖĞRENCİ PERFORMANSINA ETKİSİ*

*Elvan GÜN** - H. Seval KÖSE****

ÖZ

Çalışmanın amacı, keman eğitiminde ezber yöntemine dayalı öğretim programının, müzik eğitimi alan keman öğrencilerinin performansı üzerinde geleneksel yöntemine dayalı öğretim programına göre etkililiğini belirleyebilmektir. Çalışmada, ön test-son test'e dayalı eşitlenmemiş kontrol gruplu yarı-deneysel model kullanılmıştır. Çalışmaya 2012-2013 öğretim yılında Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında 2.3.4. sınıflarda öğrenim gören 8 keman öğrencisi katılmıştır. Deney öncesinde öğrenciler random olarak, deney ve kontrol grubu olmak üzere 4'er kişilik iki gruba ayrılmışlardır. Deney için seçilen eser, her iki gruba da deney öncesinde çaldırılarak kayıt altına alınmıştır. Deney aşamasında, 4 hafta boyunca kontrol grubu öğrencileri ile geleneksel yöntemine dayalı öğretim programı ile keman dersi, deney grubu öğrencileri ile deney için oluşturulan ezber yöntemine dayalı öğretim programı ile keman dersi yürütülmüştür. Hem deney öncesinde hem de deney sonrasında öğrencilerin performanslarının video kaydı yapılmıştır. Deney aşaması sona erdikten sonra, alınmış olan tüm performans kayıtları, çalışma için hazırlanmış olan değerlendirme ölçeği aracılığıyla üç uzman tarafından değerlendirilmiştir. Değerlendirme sonucunda elde edilen veriler SPSS programı ile Mann Whitney U ve Kruskal Wallis testleri kullanılarak analiz edilmiştir. Çalışmanın sonucunda, genel olarak keman eğitiminde ezber yöntemine dayalı öğretim programının keman eğitimi alan öğrencilerin performansı üzerinde geleneksel yöntemine dayalı öğretim programına göre daha etkili olduğu görülmüştür. Performansın alt

* Bu makale Prof. Dr. H. Seval KÖSE danışmanlığında yapılmış olan "Keman Eğitiminde Ezber Yöntemine Dayalı Öğretim Programının Öğrenci Performansına Etkisi" isimli doktora tezinden üretilmiştir.

** Dr. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, E-posta: egun@mehmetakif.edu.tr

*** Prof. Dr. Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümü, E-posta: skose@mehmetakif.edu.tr

kriterlerinden olan ritim kalıplarını doğru çalabilme, eseri ritmik yapısına uygun çalabilme, eserdeki pasajları doğru artiküle edebilme davranışlarında ise ezber yöntemine dayalı öğretim programının, geleneksel yöntemle dayalı öğretim programına göre daha etkili olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ezberleme, Müzik Eğitimi, Keman Eğitimi, Performans, Öğretim Programı.

THE REFLECTIONS OF TEACHING PROGRAM BASED ON THE MEMORIZATION METHOD IN VIOLIN EDUCATION ON THE PERFORMANCE OF STUDENTS

ABSTRACT

The purpose of the study was to investigate the effects of the teaching program based on the memorization method on the performance of violin students of the violin students on comparison with teaching program based on the traditional method. The model of the research was “semi-experimental” pre-test post-test design and based on nonequivalent control group. 8 violin students who study at Mehmet Akif Ersoy University, Education Faculty Music Department in 2. 3.4. classes in 2012-2013 academic year, participated into the study. The students included in this study was randomly assigned to either the control group or the experimental group 4 each students. The violin piece selected to use for the experiment has been played by the all students and recorded their performance. During 4 weeks, the piece was taught to the students of control group by the researcher using traditional method while the same piece was taught to the students of experimental group by the researcher using memorization method. Each student’s performance was recorded during the pre-test and post-test periods. At the end of the experimentation, the recording of performances was evaluated by three violin teachers using evaluation scale developed by the researcher. The data collected was analysed by Mann- Whitney U Test and Kruskal Wallis Test, using the Statistical Package for the Social Sciences (SPSS). As a result of the research, it was found out that the teaching program based on the memorization method on the performance of violin students is more effective than the teaching program based on the traditional method, generally. It was found out the teaching program based on the memorization method is not effective on the playing the rhythmic forms properly, playing appropriately to the rhythmic structure and articulate the passage properly.

STRUCTURED ABSTRACT

The need for note and the importance given to it during the composing and vocal stages are great. The note is a kind of mediator between the musician and the work. Perceiving the note as an object rather than a tool constitutes an obstacle in terms of interpretation, vocalization and expression. The reaching and understanding of the work is closely related to the fact that the performer has analyzed and

assimilated the work well. Assimilation can be accomplished by repeating the work to be played many times, but it can be said that a more permanent assimilation can be the result of analyzing the rhythm, melody, harmony and form characteristics of the work and memorizing this analysis in a good way (Uzunoglu, 2006).

An important dimension of the instrument education in the fields of music education carried out by professional and amateur is the violin education within the string instruments class. Learning to teach and playing the violin requires an educational process as in other arts. In order for this education and training to be effective, successful and permanent, it is expected to be in line with some principles. However, since art education should be open to creativity and should not be limited to narrow patterns especially in violin education, teaching methods should be developed with wide limits and open to innovations by using different disciplines. In this context, different researches come into prominence in teaching methods in violin education (Yağışan, 2008).

Therefore, in this study, which is carried out with the assumption that the effective use of memorization methods in the violin education process and the application of these methods within the scope of a planned teaching program can contribute to the improvement of student performance, an alternative program to the traditional violin teaching program has been prepared and its effect on student performance has been tested. The hypothesis of the study was that "Teaching program based on the memorization method is more effective on student performance than the teaching program based on the traditional method in violin education". In addition, the following sub-hypotheses were tested:

1. In violin education, teaching program based on the memorization method is more effective than the teaching program based on the traditional method on the ability to play the sounds correctly.
2. In violin education teaching program based on the memorization method is more effective than the teaching program based on the traditional method on the ability to play the rhythmic forms correctly.
3. In violin education, teaching program based on the memorization method is more effective than the teaching program based on the traditional method on the ability to perform position transitions correctly.
4. In violin education, teaching program based on the memorization method is more effective than the teaching program based on the traditional method on the ability to play the work in accordance with the rhythmic structure.
5. In violin education, teaching program based on the memorization method is more effective than the teaching program based on the traditional method on the ability to articulate passages correctly.
6. In violin education, teaching program based on the memorization method is more effective than the teaching program based on the traditional method on the ability to play musical sentences correctly.

7. In violin education, teaching program based on the memorization method is more effective than the teaching program based on the traditional method on the ability to apply the dynamics correctly.

8. In violin education, teaching program based on the memorization method is more effective than the teaching program based on the traditional method on the ability to play in integrity.

9. In violin education, teaching program based on the memorization method is more effective than the teaching program based on the traditional method on the ability to apply bow techniques correctly.

10. In violin education, teaching program based on the memorization method is more effective than the teaching program based on the traditional method on the ability to play ornaments correctly.

In the study, in order to determine the effect of the teaching program based on memorization method on the performance of violin students compared to the teaching program based on traditional method, a semi-experimental model with unequaled control group based on pre-test and post-test was used.

8 violin students who study at Mehmet Akif Ersoy University, Education Faculty Music Department in 2. 3. 4. classes participated into the study. The students included in this study was randomly assigned to either the control group or the experimental group 4 each students. Attention was paid to the fact that the work chosen for the experiment had not been studied and played by the students before, and was also appropriate to the level of the students. In the selection process, the violin literature was searched and the Sicillienne section of Fritz Kreisler's Sicillienne and Rigaudon, which were found suitable by violin education experts, were determined. The violin piece selected to use for the experiment has been played by the all students and recorded their performance. During 4 weeks, the piece was taught to the students of control group by the researcher using traditional method while the same piece was taught to the students of experimental group by the researcher using memorization method. Each student's performance was recorded during the pre-test and post-test periods. At the end of the experimentation, the recording of performances was evaluated by three violin teachers using evaluation scale developed by the researcher. The data collected was analysed by Mann- Whitney U Test and Kruskal Wallis Test, using the Statistical Package for the Social Sciences (SPSS).

“Teaching program based on memorization method” applied to Experimental Group (sample course)

- The work is played back to the student once from start to finish. (2 minutes)
- The tone of the work is found by the student. The scale of the tone of the work (b minor) is played by the student by using the first position, covering 2 octaves and without using notes. (1 min)
- Harmonic analysis of the first part of the work is done, the harmonic degrees are written under the measurements are explained to the student. (2 minutes)

- The first part of the work is played with the student and deciphered. During deciphering, it is played at a very slow tempo, attracting attention to position transitions, finger numbers, bow techniques and dynamics and markings are made on the note; when errors and hangups occur, errors are corrected and the deciphering process is completed. (1 min)
 - The formal analysis of the deciphered part is explained to the student. The starting and ending points of the sentences are indicated and marked on the note. During the expression of the sentences, the teacher makes the student learn both visually and audibly by doing the solfeggio and showing it on the note at the same time. (1 min)
 - The student is asked to perform the solfege of the studied part. After solfege is done 2 times, solfege is done maximum 2 times according to the student's recall and memorization. Where mistakes are made, errors are corrected by looking at the note again. (2 minutes)
 - The first part of the work, the student is asked to play by looking at the note 2-3 times, where the student intervenes in the teacher corrects errors. (2 minutes)
 - The student is asked to play the first part without looking at the note. In places where errors are made, the note is re-examined and played 2-3 times by memory. (2 minutes)
 - The student is asked to write the notes of the first part of the work by heart, with all the details in mind. After the whole has been written, it is compared to the original note. If there are errors, the note is closed again to finish writing. (5 min)
 - First part of the work is repeated by looking at the note first, then the student is asked to play by memory without looking at the note. Until the memorization takes place, it is played both by the teacher and the student alone. (4 minutes)
- “Teaching program based on traditional method” applied to the control group (sample course)
- The tone of the work is found by the student. The scale of the tone of the work (b minor) is played by the student by using the first position, covering 2 octaves and without using notes. (1 min)
 - the student is asked to decipher the work once. Where the student makes mistakes, the teacher intervenes and corrects the mistakes. (5 min)
 - The first part of the work is played 2-3 times with the teacher. (3 minutes)
 - Necessary markings are made on the note by attracting attention to finger numbers, position transitions and bow techniques of the first part of the work. (1 min)
 - The first part of the work is played with the teacher in accordance with position, finger numbers, bow techniques and nuances. The parts that are forced by the student are repeated. (3 minutes)
 - In the last stage, it is played 2-3 times until the dynamics are fully realized. (3 minutes)

As a result, in violin education, teaching method based on memorization method was found to be more effective than “teaching method based on traditional method curriculum’ in 7 out of 10 performance criteria.

These performance criteria are; to play the sounds correctly in the work, to perform the position transitions in the work correctly, to play the musical sentences of the work correctly, to apply the dynamics in the work correctly, to play the work in integrity, to apply the bow techniques in the work correctly, to play the ornaments in the work correctly.

On the other hand, teaching program based on memorization method has the same effect on the behaviors of being able to play the rhythm patterns correctly, play the work in accordance with the rhythmic structure, and articulate the passages in the work at the same level as the teaching program based on traditional method.

It is thought that it will be useful to use the teaching program based on memorization method to develop the above mentioned skills of violin students in institutions providing vocational and amateur music education. Although the results of the research show that both programs have a similar effect on some skills, the findings show that the scores of the experimental group students studied with the teaching program based on memorization method have higher scores on these behaviors. Effective rhythmic studies can be included in the teaching program based on the memorization method to contribute to the development of these behaviors. The effectiveness of the proposed program can be increased by including studies that are lacking in the “teaching program based on memorization method which is tried in this study. The teaching program based on the memorization method can be used not only in the study of works but also in the study of etudes.

Keywords: Memorization, Music Education, Violin Education, Performance, Teaching Program

1. Giriş

Müzik icrasında ezber çalma oldukça önemli bir yere sahiptir; çünkü çalınan eser ancak tümüyle belleğe alındıktan sonra içselleştirme ve yorumlama aşamasına geçilebilir. Eseri ezberlemeden çalmak, ileri düzeyde bir deşifreden öteye geçememekle beraber; icracının notaların içinde kaybolmasına ve eseri gerektiği biçimde yorumlayamamasına neden olabilir.

Günümüzde ezbere çalma becerisi, bir konser sanatçısının profesyonel becerisinin temel özelliğidir. Ezbere çalma; piyanistlerin olduğu kadar, diğer enstrüman solistlerinin, şarkıcıların ve şeflerin de profesyonel hayatlarının bir parçasıdır. Hatta öğrenci konserleri ve genç piyanistler için düzenlenen bölgesel yarışmalar bile, müziğin ezberlenmesini şart koşar. Diğer yandan, bellekten çalma mecburiyeti birçok müzisyen adayı için önemli bir engel teşkil eder. Bu mecburiyet, en deneyimli icracılar için bile bir endişe kaynağıdır. Hatırlamada kopukluklar sıklıkla meydana gelir ve bir performansı kazaya uğratarak, sanatçı için olduğu kadar dinleyici için de kötü bir deneyime neden olabilir (Chaffin, Imreh ve Crawford, 2002: 10).

Çok sık karşılaşılan bu durum genellikle, çalınacak olan parçanın tam olarak belleğe yerleştirilmemiş olmasından kaynaklanmaktadır. Oysa bir konserde veya sınavda icra edilecek olan bir

parça üzerinde, daha parçanın ilk çalışılma aşamalarından itibaren sistemli bir ezberleme yöntemi uygulanması gerekir (Eroğlu, 2010).

Öğrencilerin genellikle eseri çalışırken hataya düştükleri nokta; müziği anlamadan sürekli tekrar ederek yalnızca devinimsel bir ezbere yönelmek ve müziği içselleştirememektir. Oysaki müziği yeterince içselleştirmeden sadece görsel veya sadece devinimsel ezberi kullanmak icracı konumundaki öğrencilerin sınavlarda veya konser sırasında, karşısında nota olsa bile heyecan, kaygı ve stres durumlarının etkisi altında kalarak problem yaşamasına neden olmaktadır.

Besteleme ve seslendirme aşamalarında notaya duyulan ihtiyaç ve ona verilen önem büyüktür. Nota, müzisyen ve eser arasında bir çeşit aracı konumundadır. Notanın araç olma durumunun amaçmış gibi algılanması yorumlama, seslendirme ve ifade etme açısından engel oluşturmaktadır. Seslendiricinin yorumlama ve müzikal çalma açısından bir üst düzeye geçebilmesinin, süreç ve birikimin yanı sıra ezber tekniğini etkin kullanması ile olabileceği düşünülmektedir. Eserin dinleyiciye ulaşması ve anlaşılabilmesi, seslendiricinin eseri iyi çözümlemiş ve iyi özümsemiş olması ile yakından ilgilidir. Özümseme işi, çalınacak eserin defalarca tekrar edilmesi ile gerçekleştirilebilir fakat daha kalıcı bir özümsemenin, eserin ritim, ezgi, armoni ve biçim özelliklerinin çözülmesi ve bu çözümlemenin iyi biçimde belleğe alınması sonucu olabileceği söylenebilir (Uzunoglu, 2006).

Mesleki ve amatörce yürütülen müzik eğitimi alanlarında uygulanan çalgı eğitiminin önemli bir boyutunu, yaylı çalgılar sınıfı içinde yer alan keman eğitimi oluşturmaktadır. Keman çalmayı öğrenmek ve öğretmek, diğer sanat dallarında olduğu gibi bir eğitim sürecine ihtiyaç duymaktadır. Bu eğitim ve öğretimin etkili, başarılı ve kalıcı olabilmesi için, bir takım ilkeler doğrultusunda olması beklenir. Ancak sanat eğitiminin ‘yaratıcılığa açık olması ve dar kalıplarla sınırlandırılmaması gereğinden yola çıkılarak, keman eğitiminde de özellikle öğretim yöntemlerinin, sınırları geniş, aynı zamanda farklı disiplinlerden de faydalanarak yeniliklere açık olarak geliştirilmesi gerekir. Bu bağlamda keman eğitiminde öğretim yöntemlerine yönelik farklı arayışlar ön plana çıkmaktadır (Yağışan, 2008).

Dolayısıyla keman eğitimi sürecinde ezber yöntemlerinin etkili bir biçimde kullanılması ve bu yöntemlerin planlı bir öğretim programı kapsamında uygulanmasının öğrenci performansının artırılmasına katkı sağlayabileceği varsayımı ile yürütülen bu araştırmada, geleneksel keman öğretim programına alternatif bir program hazırlanmış ve öğrenci performansı üzerindeki etkisi sınanmıştır. Ezber yöntemine dayalı keman öğretim programının, öğrencinin performansı üzerinde geleneksel yöntemeye dayalı keman öğretim programına göre daha etkili olup olmadığı, performansın hangi alt parametrelerinde etkili olduğu, araştırmanın temel problemini oluşturmaktadır. Araştırmanın hipotezi, “Keman eğitiminde ezber yöntemine dayalı öğretim programı, öğrenci performansı üzerinde geleneksel yöntemeye dayalı öğretim programına göre daha etkilidir” olarak belirlenmiştir. Ayrıca araştırma kapsamında aşağıda yer alan alt hipotezler de sınanmıştır:

1. Keman eğitiminde ezber yöntemine dayalı öğretim programı, eserde yer alan “sesleri doğru çalabilme” davranışı üzerinde geleneksel yöntemeye dayalı öğretim programına göre daha etkilidir.
2. Keman eğitiminde ezber yöntemine dayalı öğretim programı, eserdeki “ritim kalıplarını doğru çalabilme” davranışı üzerinde geleneksel yöntemeye dayalı öğretim programına göre daha etkilidir.
3. Keman eğitiminde ezber yöntemine dayalı öğretim programı, eserdeki “pozisyon geçişlerini doğru gerçekleştirebilme” davranışı üzerinde geleneksel yöntemeye dayalı öğretim programına göre daha etkilidir.
4. Keman eğitiminde ezber yöntemine dayalı öğretim programı, “eseri ritmik yapısına uygun çalabilme” davranışı üzerinde geleneksel yöntemeye dayalı öğretim programına göre daha etkilidir.

5. Keman eğitiminde ezber yöntemine dayalı öğretim programı, eserdeki “pasajları doğru artiküle edebilme” davranışı üzerinde geleneksel yöntemine dayalı öğretim programına göre daha etkilidir.

6. Keman eğitiminde ezber yöntemine dayalı öğretim programı, “eserin müzikal cümlelemelerini doğru uygulayabilme” davranışı üzerinde geleneksel yöntemine dayalı öğretim programına göre daha etkilidir.

7. Keman eğitiminde ezber yöntemine dayalı öğretim programı, eserdeki “nüansları doğru uygulayabilme” davranışı üzerinde geleneksel yöntemine dayalı öğretim programına göre daha etkilidir.

8. Keman eğitiminde ezber yöntemine dayalı öğretim programı, eseri “bütünlük içinde çalabilme” davranışı üzerinde geleneksel yöntemine dayalı öğretim programına göre daha etkilidir.

9. Keman eğitiminde ezber yöntemine dayalı öğretim programı, eserdeki “yay tekniklerini doğru uygulayabilme” davranışı üzerinde geleneksel yöntemine dayalı öğretim programına göre daha etkilidir.

10. Keman eğitiminde ezber yöntemine dayalı öğretim programı, eserdeki “süslemeleri doğru uygulayabilme” davranışı üzerinde geleneksel yöntemine dayalı öğretim programına göre daha etkilidir.

2. Yöntem

Araştırmada, ezber yöntemine dayalı öğretim programının keman öğrencilerinin performansı üzerinde, geleneksel yöntemine dayalı öğretim programına göre etkisini belirleyebilmek amacıyla ön test-son test’e dayalı eşitlenmemiş kontrol gruplu yarı-deneyisel model kullanılmıştır. Eşitlenmemiş kontrol gruplu model, aslında ön test-son test kontrol gruplu modele benzer. İki model arasındaki tek ve önemli ayrılık, eşitlenmemiş kontrol gruplu modelde grupların yansız atama yoluyla eşitlenmeleri için özel bir çaba harcanmamasıdır. Ancak, katılanların benzer nitelikte olmalarına olabildiğince özen gösterilir ve hangisinin deney, hangisinin kontrol grubunda olacağı da yansız bir seçimle kararlaştırılır. (Karasar, 2002).

Çalışma grubu, Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Müzik Eğitimi Anabilim Dalında 2., 3. ve 4. Sınıflarda öğrenim gören 8 keman öğrencisinden oluşmaktadır. Öğrencilerin belirlenmesinde öğrenim gördükleri sınıf gözetilmeksizin, 2 keman öğretim elemanının da görüşü alınarak bireysel çalgı başarı durumları, keman öğrenimi sürecinde bulundukları düzey ve performans ölçütleri bakımından denklilikleri göz önünde bulundurulmuştur. Bu öğrenciler yansız atama yoluyla deney ve kontrol grubuna 4’er kişi olarak ayrılmışlardır. Deney için seçilen eserin, öğrenciler tarafından daha önce çalışılmamış ve çalınmamış olmasına ve aynı zamanda öğrencilerin düzeyine uygunluğuna dikkat edilmiştir. Eser seçim sürecinde, keman literatürü taranarak, keman eğitimi uzmanlarınca uygun bulunan Fritz Kreisler’in Sicillienne ve Rigaudon adlı eserinin Sicillienne bölümü tespit edilmiştir.

Araştırmada veri toplama aracı olarak; keman eğitiminde performans değerlendirme ile ilgili literatür ve keman eğitimi uzmanlarının görüşleri temel alınarak araştırmacı tarafından oluşturulan “Performans Değerlendirme Formu” kullanılmıştır. Performans Değerlendirme Formunda yer alan 10 ölçüt davranış, aynı zamanda araştırmanın alt hipotezlerini oluşturmaktadır. Deneyin ön test ve son test videoları üç keman eğitimi uzmanı tarafından farklı ortamlarda puanlanarak deney ve kontrol gruplarının performans puanları elde edilmiştir.

Yapılan puanlamanın güvenilirliğinin belirlenmesi amacıyla değerlendirmeye katılan üç keman eğitimi uzmanının verdiği puanlar arasında anlamlı fark olup olmadığını belirlemek üzere, Kruskal Wallis Analizi uygulanmıştır. Keman eğitimi uzmanlarından oluşan üç kişilik performans değerlendirme jürisinin öntest ve son test videolarına yönelik puanlamaları üzerinde yapılan Kruskal Wallis testi sonuçlarına göre; değerlendirme jürisinin puanlamaları arasında uyum olduğu görülmüştür.

Verilerin analizinde deney ve kontrol gruplarının puan ortalamalarının karşılaştırılmasında non-parametrik istatistik yöntemlerinden Mann Withney U testi kullanılmıştır.

Deney Grubuna Uygulanan “Ezber Yöntemine Dayalı Öğretim Programı” (örnek ders)

1. Hafta: Eserin birinci kısmı üzerinde çalışmalar.

- Eser öğrenciye baştan sona bir kez kayıttan dinletilir. (2 dakika)
- Eserin tonu; değiştirici işaretlere, başlangıç ve bitiş seslerine dikkat çekilerek öğrenciye buldurulur. Eserin tonunun dizisi (si minör) 2 oktavı kapsayacak şekilde birinci pozisyon kullanılarak ve nota kullanılmadan öğrenciye çaldırılır. (1 dakika)
- Eserin birinci kısmının armonik analizi Şekil 3.1.’de görüldüğü gibi yapılır, armonik dereceleri ölçülerin altına yazılarak öğrenciye anlatılır. (2 dakika)

Şekil 3.1. Deneyde kullanılan eserin birinci kısmının armonik analizi.

- Eserin birinci kısmı öğrenci ile birlikte çalınarak deşifre ettirilir. Deşifre yapılırken oldukça ağır bir tempoda çalınır, pozisyon geçişleri, parmak numaraları, yay teknikleri ve nüanslarına dikkat çekilir ve Şekil 3.2.’de görüldüğü gibi nota üzerinde işaretlemeler yapılır; hatalar ve takılmalar meydana geldiğinde düzeltilerek deşifre işlemi tamamlanır. (1 dakika)

Şekil 3.2. Deneyde kullanılan eserin birinci kısmının parmak numaraları, pozisyonları, yay teknikleri ve nüansları.

- Deşifresi yapılan kısmın biçimsel analizi öğrenciye anlatılır. Cümlelerin başlangıç ve bitiş yerleri gösterilerek Şekil 3.3.’te görüldüğü gibi nota üzerinde işaretlenir. Cümlelerin anlatılması sırasında öğretmen solfejini yaparak ve aynı zamanda nota üzerinde göstererek, öğrencinin hem görsel hem de işitsel olarak öğrenmesini sağlar. (1 dakika)

Şekil 3.3. Deneyde kullanılan eserin birinci kısmının cümle yapısı.

- Öğrenciden, çalışılan kısmın solfejini yapması istenir, 2 kez solfeji yapıldıktan sonra notaya bakmadan ezbere ve öğrencinin hatırlama durumuna göre en fazla 2 kez solfeji yaptırılır. Hata yapılan yerlerde yeniden notaya bakılarak hatalar düzeltilir. (2 dakika)
- Birinci kısım, 2-3 kez notaya bakarak öğrenciye çaldırılır, hata yaptığı yerlerde öğretmen müdahale ederek hataları düzeltir. (2 dakika)
- Öğrenciden birinci kısmı notaya bakmadan çalması istenir. Hata yapılan yerlerde yeniden notaya bakılır ve 2-3 kez ezbere çaldırılır. (2 dakika)
- Öğrenciden, eserin birinci kısmının notalarını, aklında kalan tüm ayrıntılarıyla baştan sona, ezbere yazması istenir. Tamamı yazıldıktan sonra, yazılan notayla asıl nota karşılaştırılır. Hatalar varsa, nota tekrar kapatılarak yazma işlemi tamamlattırılır. (5 dakika)
- Birinci kısım önce notaya bakarak tekrar edildikten sonra notaya bakmadan ezbere çaldırılır. Ezberleme gerçekleşene kadar hem öğretmenle birlikte çalınarak hem de tek başına öğrenciye çaldırılarak işleme devam edilir. (4 dakika)

Kontrol Grubuna Uygulanan “Geleneksel Yönteme Dayalı Öğretim Programı” (örnek ders)

1. Hafta: Eserin birinci kısmı üzerinde çalışmalar

- Eserin tonu; değiştirici işaretlere, başlangıç ve bitiş seslerine dikkat çekilerek öğrenciye buldurulur. Eserin tonunun dizisi (si minör) 2 oktavı kapsayacak şekilde birinci pozisyon kullanılarak ve nota kullanılmadan öğrenciye çaldırılır. (1 dakika)
- Eser baştan sona bir kez deşifre yaptırılır. Öğrencinin hata yaptığı yerlerde öğretmen müdahalede bulunarak hatalar düzeltilir. (5 dakika)
- Eserin birinci kısmı öğretmenle birlikte 2-3 kez çalınır. (3 dakika)
- Eserin birinci kısmının parmak numaraları, pozisyon geçişlerine ve yay tekniklerine dikkat çekilerek nota üzerinde Şekil 3.13.’te görüldüğü gibi nüanslara ilişkin gerekli işaretlemeler yapılır. (1 dakika)

Şekil 3.13. Deneyde kullanılan eserin birinci kısmının parmak numaraları, pozisyonları, yay teknikleri ve nüansları (kontrol grubu)

- Eserin birinci kısmı pozisyon, parmak numaraları, yay teknikleri ve nüanslara uygun bir şekilde tekrar öğretmenle birlikte çalınır. Öğrencinin zorlandığı kısımlar tekrar ettirilir. (3 dakika)
- Son aşamada ise nüanslar yerleşene kadar 2-3 kez çaldırılır. (3 dakika)

3. Bulgular ve Yorum

3.1. Sesleri Doğru Çalabilme Davranışına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 1: Deney ve kontrol gruplarının “sesleri doğru çalabilme” davranışına ilişkin ön test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	4,75	19,00	7,00	0,757
Kontrol Grubu	4	4,25	17,00		

Tablo 1. incelendiğinde; analiz sonuçları, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin ön test puanları arasında anlamlı fark olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$). Deney öncesinde deney ve kontrol grupları arasında anlamlı fark bulunmaması deney için olumlu bir bulgudur. Dolayısıyla Tablo 1.’de yer verilen bulgu, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin araştırma öncesinde “sesleri doğru çalabilme” davranışlarının denk olduğunu göstermektedir.

Tablo 2: Deney ve kontrol gruplarının “sesleri doğru çalabilme” davranışına ilişkin son test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	6,38	25,50	0,500	0,027*
Kontrol Grubu	4	2,62	10,50		

Tablo 2. incelendiğinde; bulgular, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin son test puanları arasında anlamlı fark olduğunu göstermektedir ($U = 0,500$ $p < 0.05$). Sıra ortalamalarına bakıldığında, gözlenen bu farkın deney grubu lehine olduğu görülmektedir. Bu tablodan, “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nın “sesleri doğru çalma” davranışı üzerinde “geleneksel yöntemine dayalı öğretim programı”na göre daha etkili olduğu anlaşılmaktadır. “Ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nda yer alan ve her dersin başında uygulanan, eseri edisyona uygun bir kayıttan dinleme çalışmasının ve gerek notadan gerekse ezberden yapılan solfej çalışmalarının, öğrencilerin seslerin doğru çalmasına

katkı sağlamış olabileceği düşünülmektedir. Kemanda ses temizliğini ve doğru yay kullanımını konu alan makalelerinde Çilden (2000, 2001), güzel ses üretmenin ön koşulunun, istenilen sesin nasıl olması gerektiğine zihinsel olarak karar verme sürecinden geçtiğini belirterek, istenen sesin önceden zihinde işitsel olarak duyulması gerektiğine değinmiştir. Theiler ve Lippman (1995), gitar ve şan performansları alanında uyguladıkları zihinsel çalışmalara ilişkin araştırmalarında, temiz ses üretmeye yönelik olumlu sonuçlar elde etmişlerdir.

3.2. Ritim Kalıplarını Doğru Çalabilme Davranışına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 3: Deney ve kontrol gruplarının “ritim kalıplarını doğru çalabilme” davranışına ilişkin ön test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	3,88	15,50	5,50	0,405
Kontrol Grubu	4	5,12	20,50		

Tablo 3.’teki analiz sonuçlarına göre, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin ön test puanları arasında anlamlı fark bulunmamaktadır ($p > 0.05$). Deney öncesinde deney ve kontrol grupları arasında anlamlı fark bulunmaması deney için olumlu bir bulgudur. Dolayısıyla Tablo 3.’te yer verilen bulgu, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin araştırma öncesinde “ritim kalıplarını doğru çalabilme” davranışlarının denk olduğunu göstermektedir.

Tablo 4: Deney ve kontrol gruplarının “ritim kalıplarını doğru çalabilme” davranışına ilişkin son test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	5,75	23,00	3,000	0,129
Kontrol Grubu	4	3,25	13,00		

Tablo 4.’teki bulgulara göre, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin son test puanları arasında anlamlı fark bulunmamaktadır. ($U = 3,000$ $p > 0.05$). Elde edilen bulgulara dayanarak, uygulanan “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nın deney grubundaki öğrencilerin “ritim kalıplarını doğru çalabilme” davranışları üzerinde “geleneksel yöntemine dayalı öğretim programı”na göre, anlamlı fark yaratacak düzeyde etkili olmadığı söylenebilir. Başka bir deyişle, “ritim kalıplarını doğru çalabilme” davranışı üzerinde, her iki öğretim programının da benzer düzeyde etkili olduğu görülmektedir. “Ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nda ritim kalıplarıyla ilgili herhangi bir ek çalışmanın yer almamasının, deney ve kontrol gruplarının son test puanları arasında fark oluşmamasına neden olduğu düşünülmektedir. Bu bulgulara ek olarak Coffman (1990) çalışmasında, zihinden ezber çalışmaları yoluyla performansı; çalışma süresi, nota ve ritim hataları açısından değerlendirmiş, zihinsel uygulamaların çalışma süresini kısalttığı ancak, nota ve ritim hatalarında azalma sağlamadığı sonucuna ulaşmıştır.

3.3. Pozisyon Geçişlerini Doğru Gerçekleştirebilme Davranışına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 5: Deney ve kontrol gruplarının “pozisyon geçişlerini doğru gerçekleştirebilme” davranışına ilişkin ön test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	5,38	21,50	4,50	0,278
Kontrol Grubu	4	3,62	14,50		

Tablo 5.’teki analiz sonuçları, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin ön test puanları arasında anlamlı fark olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$). Deney öncesinde deney ve kontrol grupları arasında anlamlı fark bulunmaması deney için olumlu bir bulgudur. Dolayısıyla Tablo 5.’te yer verilen bulgu, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin araştırma öncesinde “pozisyon geçişlerini doğru gerçekleştirebilme” davranışlarının denk olduğunu göstermektedir.

Tablo 6: Deney ve kontrol gruplarının “pozisyon geçişlerini doğru gerçekleştirebilme” davranışına ilişkin son test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	6,38	25,50	0,500	0,027*
Kontrol Grubu	4	2,62	10,50		

Tablo 6.’daki bulgular, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin son test puanları arasında anlamlı fark olduğunu göstermektedir ($U = 0,500$ $p < 0.05$). Sıra ortalamalarına bakıldığında, gözlenen bu farkın deney grubu lehine olduğu görülmektedir. Elde edilen bulgudan, “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nın “pozisyon geçişlerini doğru gerçekleştirebilme” davranışı üzerinde “geleneksel yöntemle dayalı öğretim programı”na göre daha etkili olduğu anlaşılmaktadır. Deney grubunun lehine, son test puanlarında oluşan anlamlı farkın; “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nda, Fenmen (1991)’in de belirttiği el ve kol hareketlerinin ezberlenmesine yönelik çalışmaların yoğun biçimde yer almasından kaynaklandığı düşünülmektedir. Bu konuya ilişkin olarak Eroğlu (2010)’nun, analitik ezberleme yaklaşımının ezberleme üzerindeki etkilerini araştırdığı çalışmada, deney grubu öğrencilerinin parmak numaraları ve pozisyonları doğru uygulayabilme becerilerinde anlamlı düzeyde bir artış tespit edilmiştir.

3.4. Eseri Ritmik Yapısına Uygun Çalabilme Davranışına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 7: Deney ve kontrol gruplarının “eseri ritmik yapısına uygun çalabilme” davranışına ilişkin ön test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	3,62	14,50	4,50	0,304
Kontrol Grubu	4	5,38	21,50		

Tablo 7.’deki Analiz sonuçları, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin ön test puanları arasında anlamlı fark olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$). Deney öncesinde deney ve kontrol grupları arasında anlamlı fark bulunmaması deney için olumlu bir bulgudur. Dolayısıyla Tablo 7.’de yer verilen

bulgu, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin araştırma öncesinde “eseri ritmik yapısına uygun çalabilme” davranışlarının denk olduğunu göstermektedir.

Tablo 8: Deney ve kontrol gruplarının “eseri ritmik yapısına uygun çalabilme” davranışına ilişkin son test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	5,62	22,50	3,500	0,180
Kontrol Grubu	4	3,38	13,50		

Tablo 8.’deki bulgulara göre, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin son test puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. ($U = 3,500$ $p > 0.05$). Elde edilen bulgular, uygulanan “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nın, öğrencilerin “eseri ritmik yapısına uygun çalabilme” davranışları üzerinde, “geleneksel yöntemine dayalı öğretim programı”na göre anlamlı fark oluşturacak düzeyde etkili olmadığını, her iki yöntemin de benzer düzeyde etkili olduğunu göstermektedir. Bu durumun, “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nda ve “geleneksel yöntemine dayalı öğretim programı”nda ritmik yapıya ilişkin herhangi bir ek çalışmanın yer almamasına dayalı olduğu düşünülmektedir. Diğer yandan, Eroğlu (2010)’nun, analitik ezberleme yaklaşımının ezberleme üzerindeki etkilerini araştırdığı çalışmasından elde edilen bulgular, uygulanan analitik ezberleme çalışmasının, deney grubundaki öğrencilerin eseri temposunda çalma becerilerini etkilemediğini göstermiştir.

3.5. Pasajları Doğru Artiküle Edebilme Davranışına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 9: Deney ve kontrol gruplarının “pasajları doğru artiküle edebilme” davranışına ilişkin ön test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	4,50	18,00	8,00	1,00
Kontrol Grubu	4	4,50	18,00		

Tablo 9.’daki bulgular, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin ön test puanları arasında anlamlı fark olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$). Deney öncesinde deney ve kontrol grupları arasında anlamlı fark bulunmaması deney için olumlu bir bulgudur. Dolayısıyla Tablo 9.’da yer verilen bulgu, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin araştırma öncesinde “pasajları doğru artiküle edebilme” davranışlarının denk olduğunu göstermektedir.

Tablo 10: Deney ve kontrol gruplarının “pasajları doğru artiküle edebilme” davranışına ilişkin son test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	5,62	22,50	3,500	0,178
Kontrol Grubu	4	3,38	13,50		

Tablo 10.’daki bulgulara göre, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin son test puanları arasında anlamlı bir fark bulunmamaktadır. ($U = 3,500$ $p > 0.05$). Elde edilen bulgular, uygulanan “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nın, öğrencilerin “pasajları doğru artiküle edebilme” davranışları

üzerinde, “geleneksel yönetime dayalı öğretim programı”na göre anlamlı fark yaratacak düzeyde etkili olmadığını, her iki yöntemin de benzer düzeyde etkili olduğunu göstermektedir. Deney ve kontrol gruplarının son test puanları arasında fark oluşmamasının; “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nda artikülasyona ilişkin herhangi bir ek çalışmanın yer almaması ve her iki öğretim programında da artikülasyon becerilerini geliştirmeye yönelik benzer çalışmaların bulunması ile açıklanabileceği düşünülmektedir. Ömür ve Gültek (2013), bir öğrencinin zor bir eserin yüksek tempolu bir bölümünü uygun bir hızla çalarken, bölümden bölüme geçişte sıkıntı yaşamasının, onun devinimsel becerilerinin yüksek hızlarda yetersiz kalmasıyla değil, yapılacak zor işin gerektirdiği faaliyetleri yeterli hızda düşünememesi ve düşünce ile davranış arasındaki eşgüdümü sağlayamamasından kaynaklandığını belirtmiştir.

3.6. Müzikal Cümlelemeleri Doğru Uygulayabilme Davranışına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 11: Deney ve kontrol gruplarının “müzikal cümlelemeleri doğru uygulayabilme” davranışına ilişkin ön test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	4,50	18,00	8,00	1,00
Kontrol Grubu	4	4,50	18,00		

Tablo 11.’deki analiz sonuçları, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin ön test puanları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($p>0.05$). Deney öncesinde deney ve kontrol grupları arasında anlamlı fark bulunmaması deney için olumlu bir bulgudur. Dolayısıyla Tablo 11.’de yer verilen bulgu, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin araştırma öncesinde “müzikal cümlelemeleri doğru uygulayabilme” davranışlarının denk olduğunu göstermektedir.

Tablo 12: Deney ve kontrol gruplarının “müzikal cümlelemeleri doğru uygulayabilme” davranışına ilişkin son test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	6,50	26,00	0,000	0,011*
Kontrol Grubu	4	2,50	10,00		

Tablo 12.’deki bulgular, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin son test puanları arasında anlamlı fark olduğunu göstermektedir ($U=0,000$ $p < 0.05$). Sıra ortalamalarına bakıldığında, gözlenen bu farkın deney grubu lehine olduğu görülmektedir. Bu bulgular, “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nın “müzikal cümlelemeleri doğru uygulayabilme” davranışı üzerinde “geleneksel yönetime dayalı öğretim programı”na göre daha etkili olduğunu göstermektedir. Deney ve kontrol gruplarının son test puanlarında deney grubun lehine oluşan anlamlı farkta; “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nda yer verilen biçimsel ve armonik yapı analizi ile kayıttan dinleme çalışmalarının etkili olduğu düşünülmektedir. Theiler ve Lippman (1995), gitar ve şan performansları alanında uyguladıkları zihinsel çalışmalarda, parçanın kayıttan dinlenerek hem fiziksel hem de zihinsel olarak çalışılması sonrasında, ezberden alınan performansların; fiziksel, fiziksel-zihinsel, motivasyonel gibi diğer deneme durumlarına göre anlamlı düzeyde artış gösterdiğini belirlemişlerdir. Ayrıca, deneye katılan gitar öğrencilerinin ezber çalma performanslarının, fiziksel-zihinsel çalışma durumunda en yüksek düzeye ulaştığını belirlemişlerdir. Şan performanslarında da bu sonuca ek olarak ezberden yapılan performanslarda, hem fiziksel hem de zihinsel çalışmalar sonrasında temiz ses üretme, cümleme, dinamikler, ifadeler ve ton kalitesi açılarından anlamlı bir artış gözlemlendiğini ifade etmişlerdir.

3.7. Nüansları Doğru Uygulayabilme Davranışına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 13: Deney ve Kontrol Gruplarının “nüansları doğru uygulayabilme” davranışına ilişkin ön test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	4,12	16,50	6,50	0,617
Kontrol Grubu	4	4,88	19,50		

Tablo 13.’teki bulgular, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin ön test puanları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$). Deney öncesinde deney ve kontrol grupları arasında anlamlı fark bulunmaması deney için olumlu bir bulgudur. Dolayısıyla Tablo 13.’te yer verilen bulgu, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin araştırma öncesinde “nüansları doğru uygulayabilme” davranışlarının denk olduğunu göstermektedir.

Tablo 14: Deney ve Kontrol Gruplarının “nüansları doğru uygulayabilme” davranışına ilişkin son test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	6,12	24,50	1,500	0,044*
Kontrol Grubu	4	2,88	11,50		

Tablo 14. incelendiğinde; deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin son test puanları arasında anlamlı fark olduğu görülmektedir ($U = 1,500$ $p < 0.05$). Sıra ortalamalarına bakıldığında, gözlenen bu farkın deney grubu lehine olduğu görülmektedir. Bu bulgular, “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nın öğrencilerin “nüansları doğru uygulayabilme” davranışı üzerinde “geleneksel yöntemine dayalı öğretim programı”na göre daha etkili olduğunu göstermektedir. Deney ve kontrol gruplarının son test puanlarında deney grubu lehine oluşan anlamlı farkın; “geleneksel yöntemine dayalı öğretim programı”ndan farklı olarak “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nda yer verilen kayıttan dinleme ve eserin notalarını tüm ayrıntılarıyla ezberden yazma çalışmalarına dayalı olduğu düşünülmektedir. Theiler ve Lippman’ın (1995) araştırmasında gitar ve şan alanında uyguladıkları zihinsel çalışmalar sonrasında, ezberden yapılan performanslarda, dinamikler, ifadeler ve ton kalitesi açılarından anlamlı bir artış elde etmişlerdir.

3.8. Bütünlük İçinde Çalabilme Davranışına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 15: Deney ve Kontrol Gruplarının “bütünlük içinde çalabilme” davranışına ilişkin ön test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	5,12	16,50	5,50	0,405
Kontrol Grubu	4	3,88	19,50		

Tablo 15.’teki bulgular, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin ön test puanları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$). Deney öncesinde deney ve kontrol grupları

arasında anlamlı fark bulunmaması deney için olumlu bir bulgudur. Dolayısıyla Tablo 15.'te yer verilen bulgu, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin araştırma öncesinde “bütünlük içinde çalabilme” davranışlarının denk olduğunu göstermektedir.

Tablo 16: Deney ve Kontrol Gruplarının bütünlük içinde çalabilme davranışına ilişkin son test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	6,12	24,50	1,500	0,044*
Kontrol Grubu	4	2,88	11,50		

Tablo 16.'daki bulgular, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin son test puanları arasında anlamlı fark olduğunu göstermektedir ($U = 1,500$ $p < 0.05$). Sıra ortalamalarına bakıldığında, gözlenen bu farkın deney grubu lehine olduğu görülmektedir. Bu bulgular, “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nın öğrencilerin “bütünlük içinde çalabilme” davranışı üzerinde “geleneksel yöntemine dayalı öğretim programı”na göre daha etkili olduğunu göstermektedir. Deney ve kontrol gruplarının son test puanlarında deney grubunun lehine oluşan anlamlı farkta; “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nda yer verilen biçimsel yapı analizi ve kayıttan dinleme çalışmalarının etkili olduğu düşünülmektedir. Eroğlu (2010) tarafından yapılan araştırmada, analitik ezberleme yaklaşımının ezberleme üzerindeki etkileri araştırılmış ve elde edilen bulgular, uygulanan analitik ezberleme çalışması sayesinde deney grubundaki öğrencilerin eseri bütünlük ve süreklilik içinde seslendirebilme davranışlarının önemli ölçüde geliştiğini göstermektedir. Dolayısıyla Tablo 16.'da yer verilen bulgular, Eroğlu (2010)'nun araştırma bulgularıyla desteklenmektedir.

3.9. Yay Tekniklerini Doğru Uygulayabilme Davranışına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 17: Deney ve Kontrol Gruplarının “yay tekniklerini doğru uygulayabilme” davranışına ilişkin ön test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	5,62	22,50	3,50	0,178
Kontrol Grubu	4	3,38	13,50		

Tablo 17. incelendiğinde, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin ön test puanları arasında anlamlı bir fark olmadığı görülmektedir ($p > 0.05$). Deney öncesinde deney ve kontrol grupları arasında anlamlı fark bulunmaması deney için olumlu bir bulgudur. Dolayısıyla Tablo 17.'de yer verilen bulgu, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin araştırma öncesinde “yay tekniklerini doğru uygulayabilme” davranışlarının denk olduğunu göstermektedir.

Tablo 18: Deney ve Kontrol Gruplarının “yay tekniklerini doğru uygulayabilme” davranışına ilişkin son test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	6,38	25,50	0,500	0,025*
Kontrol Grubu	4	2,62	10,50		

Tablo 18'deki bulgular, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin son test puanları arasında anlamlı fark olduğunu göstermektedir ($U = 0,500$ $p < 0.05$). Sıra ortalamalarına bakıldığında, gözlenen bu farkın deney grubu lehine olduğu görülmektedir. Bu bulgular, “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nın “yay tekniklerini doğru uygulayabilme” davranışı üzerinde “geleneksel yöntemine dayalı öğretim programı”na göre daha etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Deney ve kontrol gruplarının son test puanlarında deney grubun lehine oluşan anlamlı farkın; “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nda yer verilen kayıttan dinleme ve eserin notalarını tüm ayrıntılarıyla ezberden yazma çalışmalarına dayalı olduğu düşünülmektedir. Diğer yandan, Sever (2011) tarafından yapılan araştırmanın bulguları zihinsel çalışmaların, ezgi ve parmak numarası belleğinde olduğu gibi öğrencilerin yay belleği üzerinde de büyük etkisi olduğunu ortaya koymaktadır.

3.10. Süslemeleri Doğru Uygulayabilme Davranışına İlişkin Bulgular ve Yorum

Tablo 19: Deney ve Kontrol Gruplarının “süslemeleri doğru uygulayabilme” davranışına ilişkin ön test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	p
Deney Grubu	4	4,88	19,50	6,50	0,645
Kontrol Grubu	4	4,12	16,50		

Tablo 19'daki bulgular, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin ön test puanları arasında anlamlı bir fark olmadığını göstermektedir ($p > 0.05$). Deney öncesinde deney ve kontrol grupları arasında anlamlı fark bulunmaması deney için olumlu bir bulgudur. Dolayısıyla Tablo 19.'da yer verilen bulgu, deney ve kontrol gruplarında yer alan öğrencilerin araştırma öncesinde “süslemeleri doğru uygulayabilme” davranışlarının denk olduğunu göstermektedir.

Tablo 20: Deney ve Kontrol Gruplarının “süslemeleri doğru uygulayabilme” davranışına ilişkin son test puanlarının Mann Whitney U testi sonuçları

Grup	n	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	P
Deney Grubu	4	6,25	25,00	1,000	0,032*
Kontrol Grubu	4	2,75	11,00		

Tablo 20.'deki bulgular, deney ve kontrol gruplarındaki öğrencilerin son test puanları arasında anlamlı fark olduğunu göstermektedir ($U = 1,000$ $p < 0.05$). Sıra ortalamalarına bakıldığında, gözlenen bu farkın deney grubu lehine olduğu görülmektedir. Bu bulgular, “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nın “süslemeleri doğru uygulayabilme” davranışı üzerinde “geleneksel yöntemine dayalı öğretim programı”na göre daha etkili olduğunu ortaya koymaktadır. Bu bulgu, “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nda yer verilen, eseri edisyona uygun bir kayıttan dinleme, eserin notalarını tüm ayrıntılarıyla ezberden yazma ve ezberden çalma çalışmalarının, öğrencilerin süslemeleri doğru uygulayabilme davranışları üzerinde etkili olduğunu göstermektedir. Deutsch (1931)'a göre, bir icracının parmakları, o parmakları çalgı üzerinde hareket etmeye yönelten düşüncelerden daha hızlı hareket edemez, bu nedenle icranın hızı, yazılı olan müziğin ne ölçüde zihinsel olarak kavrandığı ve parmakların ne ölçüde zihinsel olarak koordine edildiğiyle orantılıdır (Akt. Ömür ve Gültek, 2013). Eserlerde yer alan süsleme notalarının çalmadan önce zihinde şekillendirilmesi süslemenin seslendirilmesinde olumlu etkiye sahiptir.

4. Sonuç ve Öneriler

Keman eğitiminde “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nın, araştırmanın 10 performans ölçütünden 7’sinde “geleneksel yöntemine dayalı öğretim programı”na göre daha etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Bu performans ölçütleri; eserde yer alan sesleri doğru çalabilme, eserdeki pozisyon geçişlerini doğru gerçekleştirebilme, eserin müzikal cümlelemelerini doğru uygulayabilme, eserdeki nüansları doğru uygulayabilme, eseri bütünlük içinde çalabilme, eserdeki yay tekniklerini doğru uygulayabilme, eserdeki süslemeleri doğru uygulayabilme davranışlarıdır.

Diğer yandan, “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nın, öğrencilerin; eserdeki ritim kalıplarını doğru çalabilme, eseri ritmik yapısına uygun çalabilme, eserdeki pasajları doğru artiküle edebilme davranışları üzerinde “geleneksel yöntemine dayalı öğretim programı” ile benzer düzeyde etkili olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

“Ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nın, mesleki ve amatör müzik eğitimi veren kurumlardaki keman öğrencilerinin; yukarıda belirtilen becerilerinin geliştirilmesi amacıyla kullanılmasının yararlı olacağı düşünülmektedir. Araştırma sonuçları, her iki programın da bazı beceriler üzerinde benzer düzeyde etkili olduğunu göstermekle birlikte bulgular; “ezber yöntemine dayalı öğretim programı” ile çalışılan deney grubu öğrencilerinin bu davranışlarına ilişkin puanlarının daha yüksek olduğunu göstermektedir. “Ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nda etkili ritmik çalışmalara yer verilerek bu davranışların da geliştirilmesine katkı sağlanabilir. Konuyla ilgili olarak; yapılması planlanan araştırmalarda, araştırmada denenmiş “ezber yöntemine dayalı öğretim programı”nda eksikliği hissedilen çalışmalara da yer verilerek önerilen programın etkililiği artırılabilir. “Ezber yöntemine dayalı öğretim programı” yalnızca eserlerin değil, aynı zamanda etütlerin çalışılmasında da kullanılabilir.

KAYNAKÇA

- Chaffin, R., Imreh, G. and Crawford, M. (2002). *Practicing perfection-memory and piano performance*. Mahwah, New Jersey: Lawrence Erlbaum Associates.
- Coffman, D. D. (1990). “Effects of mental practice, physical practice, and knowledge of results on piano performance”. *Journal of Research in Music Education*, 38(3), pp. 187–196.
- Çilden, Ş. (2000). “Kemanda nitelikli ses elde etmede yay kullanımının önemi”. *Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 20(2).
- Çilden, Ş. (2001). “Yaylı çalgıda ses temizliği”. *Gazi Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü Dergisi*, 14(1).
- Deutsch, L. (1931). *Individuelle psychologie im musikunterricht und in musikerziehu*, Leipzig.
- Eroğlu, Ö. (2010). “Müzik Eğitimi Anabilim Dalı öğrencilerinin piyano eserlerini ezbere çalma başarılarında analitik ezberleme yaklaşımının etkililiği”. Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Fenmen, M. (1991). *Müzikçinin elkitabı*. Ankara: Müzik Ansiklopedisi Yayınları.
- Karasar, N. (2002). *Bilimsel araştırma yöntemi*. (11. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Ömür, Ö. ve Gültek, B. (2013). “Piyano performansına etki eden zihinsel süreçler”. *International Journal of Human Science*, 10(1), 417-433.
- Sever, G. (2011). “Zihinsel hazırlık çalışmalarının keman performansına etkisi”. Yayımlanmamış doktora tezi, Ankara: Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.

-
- Theiler, A. M. and Lippman, L. G. (1995). "Effects of mental practice and modeling on guitar and vocal performance". *The Journal of General Psychology*, 122(4).
- Uzunoglu, B. (2006). "Müzik öğretmeni yetiştiren kurumlarda ezber çalmanın-söylemenin öğrenci başarısına etkisinin değerlendirilmesi". Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Bursa: Uludağ Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yağışan, N. (2008). *Keman çalmanın biomekanik analizi*. Konya: Eğitim Kitabevi Yayınları.